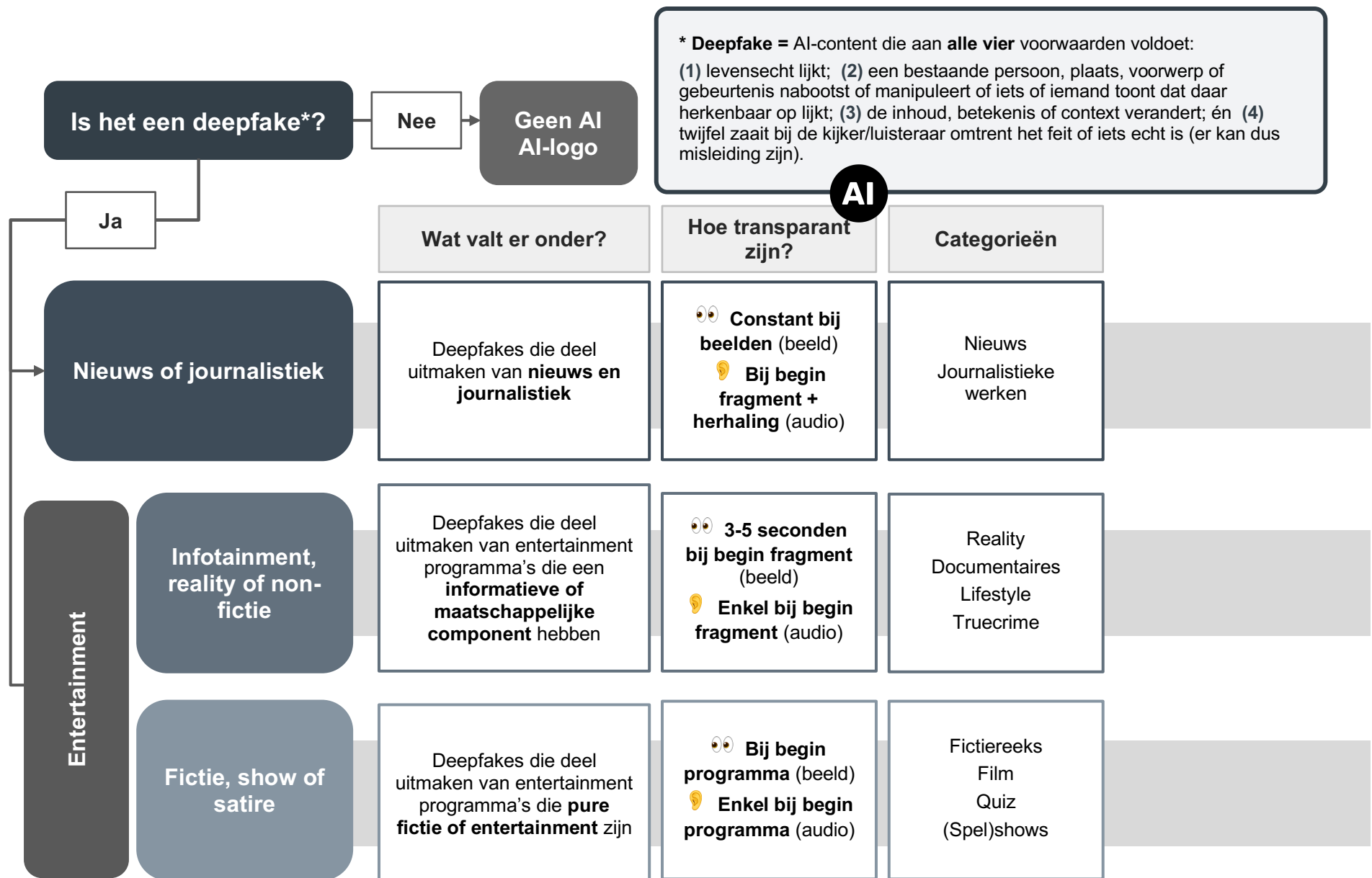

AI-transparantie bij nieuws en entertainment

Algemene richtlijnen voor transparantie over AI-gebruik in beeld-, audio- en videocontent

1. Introductie

De nieuwe Europese wetgeving (EU AI Act) inzake Artificiële Intelligentie ("AI") verplicht ons om - wanneer het om een deepfake gaat - aan te geven wanneer er gebruik is gemaakt van AI om audio, beeld of video's te maken. Voor het toepassen van de wet kun je de beslisboom en bijgevoegde uitlegteksten gebruiken.

Voor de toepassing van deze richtlijnen gelden de volgende uitgangspunten en aandachtspunten:

1. **Deze richtlijnen geven een praktische sectorale invulling aan artikel 50 AI Act.**
2. **Doorloop de beslisboom bij iedere nieuwe publicatie of publicatievorm**, bijvoorbeeld wanneer je een fragment uit een podcast op Instagram plaatst. Beoordeel daarbij telkens de nieuwe context en het gebruikte medium: die kunnen invloed hebben op de vraag óf en hoe je moet labelen. Zorg ervoor dat het AI-logo of de AI-audioboodschap goed zichtbaar of hoorbaar is en aansluit bij het publicatiemedium.
3. **Deze richtlijnen zijn uitsluitend van toepassing op met AI gegenereerde of bewerkte redactionele content** - niet op advertenties.
4. **Deze richtlijnen vormen een minimumstandaard.** Je bent vrij om het AI-logo vaker te tonen of aanvullende transparantie toe te passen. Let er wel op dat het veelvuldig tonen van het AI-logo kan leiden tot verzadiging en afbreuk kan doen aan de bewustmakende werking van het AI-logo.

Ook alle andere toepasselijke wet- en regelgeving en interne richtlijnen blijven gelden voor AI-gegenereerde of met AI bewerkte content. Denk onder meer aan privacy- en auteursregels, journalistieke regels en de regels voor digitale toegankelijkheid.

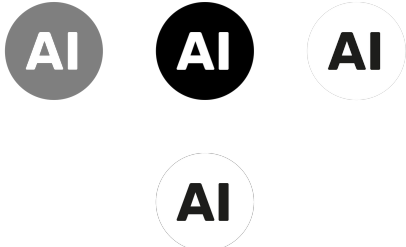
Gebruik je AI om **teksten over onderwerpen van algemeen belang** te maken of aan te passen? Dan ben je ook verplicht om daar transparant over te zijn en dit te melden, behalve als de tekst voor publicatie een menselijke beoordeling of redactionele controle heeft ondergaan en de omroep of krant de redactionele eindverantwoordelijkheid voor de publicatie draagt.

Als derden (delen van de) content overnemen en zelf publiceren, zijn zij verantwoordelijk voor de juiste labeling in hun eigen publicatie en voor de zichtbaarheid of hoorbaarheid daarvan.

Deze richtlijnen zijn een **initiatief van Media Campus NL, opgesteld in samenwerking met DPG Media, Mediahuis, NPO en Talpa**. Het document wordt regelmatig bijgewerkt om werkbaarheid en toepassingen continu te verbeteren. Raadpleeg voor de meest recente versie mediacampus.nl/AItransparantie.

2. Welk label?

We gebruiken onderstaand **AI-logo** (visueel: beeld- en videocontent) of een **AI-audioboodschap** (auditief: audiocontent). Er wordt gewerkt aan standaarden voor de AI-audioboodschap en de ontwikkeling van een AI-soundlogo.

Beeld/ video 👁️	Enkel audio 🗣️
	AI-audioboodschap die aangeeft dat er AI gebruikt werd. Bijvoorbeeld: • “Bij dit bericht werd AI gebruikt”; • “Voor deze productie is gebruikgemaakt van AI”; • “Bepaalde personen of scènes zijn met behulp van AI gegenereerd.”; • “De stem die u hoort is met AI gegenereerd.”; • etc.
Dit is het door de EU ontwikkelde AI-logo. Alle varianten kunnen via deze link gevonden worden.	

NB: bij “beeld / video” is het AI-logo voldoende. Bij “enkel audio” kan de AI-audioboodschap aangevuld worden met een AI-soundlogo of een AI-logo in de gebruikersinterface (voor zover die er is) waar de content bekeken of geluisterd kan worden.

3. Wanneer moeten we het AI-logo of een AI-audioboodschap gebruiken?

Het AI-logo of de AI-audioboodschap moet worden getoond wanneer er sprake is van een **deepfake** én die deepfake met AI werd gemaakt (hetzij aanpassing van een bestaand beeld of audioboodschap, hetzij volledig gegenereerd met AI).

Een deepfake is een door AI gegenereerd of gemanipuleerd beeld-, audio- of videomateriaal dat een gelijkenis vertoont met bestaande personen, voorwerpen, plaatsen, entiteiten of gebeurtenissen, en door een persoon ten onrechte voor authentiek of waarheidsgetrouw zou worden aangezien.

Concreet gaat het om **een deepfake** wanneer je AI gebruikt om beeld-, video- of audiocontent te bewerken of maken dat:

- levensecht lijkt; en
- een bestaande persoon, plaats, voorwerp of gebeurtenis nabootst of manipuleert, of iets of iemand toont dat daar herkenbaar op lijkt; en
- de inhoud, betekenis of context van het beeld, de audio of de video verandert; en
- er twijfel kan zijn bij de kijker/luisteraar of iets echt is of niet; er kan dus misleiding zijn.

Toepassingen die doorgaans **geen deepfake** zijn:

- Gebruik van AI voor technische of ondersteunende zaken (kleur- of klankcorrectie, opschaling, retoucheringen, verbeteren kwaliteit); en/of

- Gebruik van AI voor decoratieve doeleinden (achtergrondbeelden of geluiden, visuele of auditieve effecten).

(!) Voorwaarde is wel dat dit gebruik van AI geen impact heeft op inhoud, interpretatie, context of betekenis van de content.

Enkele voorbeelden:

Wel deepfake 	Geen deepfake
• Een foto of archiefbeelden zodanig manipuleren met AI dat het lijkt of een beroemdheid of politicus aanwezig was op een evenement waar hij of zij nooit is geweest. • Een interview zodanig aanpassen met AI dat de geïnterviewde andere woorden lijkt uit te spreken. • Een productie waarbij er een getuigenis is van iemand (een “gewoon” persoon) die iets meegemaakt heeft, maar we maken een AI avatar van die persoon die de persoon nabootst. • Een realistische AI-reconstructie tonen van wat een verdachte, slachtoffer of getuige volgens de makers zou hebben gedaan, zonder dat voor de kijker duidelijk is dat het om een reconstructie gaat. • In een echte opname met AI geroep, schoten, explosies of andere betekenisvolle geluiden toevoegen, waardoor een gebeurtenis anders lijkt te zijn verlopen. • Een met AI gemaakte video waarin een politicus een uitspraak lijkt te doen die hij nooit heeft gedaan. • Met AI realistische beelden maken van een demonstratie, ramp, oorlogssituatie of ander nieuwsfeit dat niet of anders heeft plaatsgevonden • Met een gekloonde stem een niet-bestaand telefoongesprek, interview of nieuwsbericht maken dat echt lijkt . • De stem van een overleden artiest of acteur realistisch nabootsen om nieuw materiaal te laten klinken alsof het door die persoon is ingesproken of ingezongen	• AI gebruiken om een videofragment scherper te maken of op te schalen voor publicatie. • AI-kleurcorrectie toepassen op videobeelden zodat ze visueel consistent zijn. • Retoucheren van kleine beeld- of geluidfouten (zoals ruis of stof) met behulp van AI. • AI inzetten om archiefbeelden te restaureren of de resolutie te verbeteren zonder de inhoud te veranderen. • Het vervagen van gezichten, kentekens, documenten of beeldschermen vanwege privacy. • Crowd duplication of digitale set extension in een fictieproductie, wanneer dit duidelijk onderdeel is van de fictieve wereld en niet als registratie van een werkelijke gebeurtenis wordt gepresenteerd. • AI inzetten om bepaalde - duidelijk gestileerde - animaties te maken ter toelichting op een bepaald onderwerp (bv. hoe een maanlanding in zijn werk gaat). • Het vervangen van een green screen door een duidelijk decoratieve of fictieve achtergrond. • Het gebruik van AI om soundeffects te maken bij een podcast (auto die start, wolf die huult, etc.) • AI inzetten om een volledig fictieve stem of voice over te creëren, mits deze stem niet een bestaande persoon herkenbaar nabootst. • Het creëren van een volledig fictief, niet-bestaand personage, mits dat personage niet herkenbaar een bestaande persoon nabootst

4. Hoe moeten we het AI-logo of de AI-audioboodschap tonen?

De manier van labelen hangt af van de context en het type content. Bepaal daarom eerst of het gaat om **a) nieuws of journalistieke content**, **b) infotainment en reality**, of **c) fictie, shows en satire**. Kijk naar de functie en presentatie van de concrete publicatie, niet uitsluitend naar het door de omroep bepaalde genre. De regels hieronder gelden alleen voor beeld-, video- of audiocontent die met AI is gemaakt of bewerkt én als deepfake kwalificeert.

Praktische regels:

Beoordeling per publicatie

- Beoordeel iedere concrete publicatie afzonderlijk; ga niet uitsluitend uit van het oorspronkelijke programma.
- Herhaal het label waar nodig, in ieder geval na onderbrekingen.
- Bepaal bij een los fragment opnieuw in welke categorie het valt. De context of het publicatiemedium kan tot een andere beoordeling leiden.
- Beoordeel bij herpublicatie van oude content of plaatsing op een ander platform opnieuw waar, hoe lang en op welke manier het label zichtbaar of hoorbaar moet zijn.
- Pas bij gemengde content, zoals een nieuwsfragment in een entertainmentprogramma, de strengste passende labelregel toe.

A. Nieuws en journalistieke content

Content die primair bedoeld is om het publiek te informeren over nieuws, actualiteiten of andere onderwerpen van algemeen belang.

Voorbeelden: nieuws- en actualiteitenprogramma's, journalistieke documentaires en journalistieke podcasts.

Beeld en video

Toon het AI-logo zolang de deepfakebeelden zichtbaar zijn. Het AI-logo hoeft alleen tijdens de betreffende fragmenten in beeld te blijven.

Alleen audio

Speel de AI-audioboodschap aan het begin van het fragment af. Herhaal de boodschap bij langere fragmenten op passende momenten.

B. Infotainment, reality en non-fictie

Content die primair bedoeld is als entertainment, maar ook een informatieve of maatschappelijke component bevat.

Voorbeelden: reality, scripted reality, culturele documentaires, lifestyleprogramma's en truecrimepodcasts.

Beeld en video

Toon het AI-logo drie tot vijf seconden aan het begin van het fragment met deepfakebeelden.

Alleen audio

Speel de AI-audioboodschap eenmalig aan het begin van het fragment af.

Bij een (live) radioprogramma mag de luisteraar ook direct na het fragment worden geïnformeerd, als dat beter aansluit bij de luisterervaring.

C. Fictie, shows en satire

Content die uitsluitend of hoofdzakelijk bedoeld is als fictie of entertainment.

Voorbeelden: fictieseries, films, spelshows, quizzen en satirische programma's.

Beeld en video

Toon het AI-logo aan het begin van het programma of de content.

Alleen audio

Speel de AI-audioboodschap eenmalig aan het begin van het programma of de content af.

Bij een (live) radioprogramma mag de luisteraar ook direct na het fragment worden geïnformeerd, als dat beter aansluit bij de luisterervaring.

*

*

*